

Regeringskansliet
Miljödepartementet

Remiss – Underlag för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter

Bakgrund

Den 1 januari 2015 trädde Europaparlamentets och rådets förordning om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter i kraft. Förordningens bestämmelser är direkt tillämpliga i Sverige. Senast den 2 januari 2016 ska kommissionen lämna över ett utkast på en förteckning över vilka invasiva främmande arter som är av unionsbetydelse. Innan denna lista är fastställd ska Sverige underrätta kommissionen om vilka myndigheter som ansvarar för tillämpningen av förordningen och vilka sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av förordningen.

Detta innebär förslag på ändringar i miljöbalkens straffbestämmelser och införande av ett bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter för att förebygga och hantera introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten får det samordnande ansvaret för tillämpningen av förordningen samt Tullverket för den del som handlar om kontrollsystem. Länsstyrelserna föreslås få tillsynsansvar och ansvar för de operativa åtgärderna. Operativt tillsynsansvar och genomförande av åtgärder föreslås kunna överlåtas till kommunerna. Till detta föreslår Naturvårdsverket att regeringen ska besluta om en förordning om invasiva främmande arter.

I ett kompletterande underlag föreslås ytterligare ändringar i miljöbalken. Regeringen vill ha synpunkter på de redovisade underlagen.

Synpunkter – behöriga myndigheter

Med detta underlag som grund är det omöjligt att bedöma vilken grad av ökad arbetsbelastning som kommer att läggas på länsstyrelserna. Det som är viktigt att ha i åtanke för ansvariga myndigheter för att kunna få en effektiv och likvärdig hantering av ärenden är bra vägledande material och utbildning. Det är även

önskvärt med extra resurser för att arbetet ska bli så bra som möjligt. Annars är risken att annat viktigt prioriteras bort.

Sypunkter – sanktioner

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets uppfattning om att även introduktion på grund av oaktsamhet bör sanktioneras. Länsstyrelsen delar även Naturvårdsverkets uppfattning om att en särskild förordning för invasiva främmande arter bör skapas och Länsstyrelsen anser även att denna bör remissas.

Sypunkter – övervakningssystemet

Budgeten för den befintliga miljöövervakningen är mycket begränsad. För att länsstyrelsen ska kunna utföra miljöövervakning av invasiva främmande arter krävs det tillskjutande resurser. Länsstyrelsen vill även poängtera vikten av att datainsamlingssystemen för IAS måste fungera samt att inrapportering av data till systemen måste vara enkla och användarvänliga. Idag finns det inte informations- och datainsamlingssystem för till exempel den invasiva främmande arten sjögull, en vattenväxt som bland annat finns i Mälaren och i Arbogaån. I datasamlingssystemen är det även önskvärt att det finns en koppling till vattenförekomsternas EU_CD i de fall det handlar om limniska miljöer.

Systemen bör vara nationellt samordnade. Det är oklart om det kommer att upprättas ett nytt miljöövervakningsprogram för de limniska miljöerna med avseende på invasiva främmande arter.

Sypunkter – utrotningsåtgärder

I förordningen artikel 17 står det att utrotningsåtgärder ska vidtas inom tre månader efter medlemsstaten har anmält om tidig upptäckt av IAS. Det framgår inte i förslaget hur den snabba utrotningen ska gå till i praktiken och med vilka resurser denna ska göras.

Enligt underlaget föreslås länsstyrelsen ansvara för utrotningsåtgärder men att dessa kan överlåtas åt kommunerna. För att det ska kunna vara genomförbart behöver länsstyrelsen få rätt resurser. För vissa arter kan det vara tillräckligt om det finns kompetens för utrotningsåtgärder samlat på några få länsstyrelser, det vill säga att man delar på kompetensen. Ingen utrotning eller bekämpning av invasiva främmande arter görs idag på länsstyrelsen i Västmanlands län men med rätt kompetens och resurser skulle det kanske kunna vara en möjlighet.

Sypunkter – svenska regler och tillstånd och tillsyn

Länsstyrelsen ser fram emot det fördjupade underlaget som kommer att komma i november 2015. Länsstyrelsen tolkar det som att de regleringar som finns idag inte kommer att försvinna om någon av de arter som regleras av svensk lagstiftning kommer att föras upp på unionsförteckningen under förutsättning att Sverige redovisar dessa inom utsatt tid. Det är viktigt att det arbete som fortlöper med bland annat signalkräfta får fortsätta enligt tidigare.

Synpunkter i övrigt

Länsstyrelsen i Västmanlands län är med i en Life-ansökan (Life to invaded waters) om den invasiva främmande vattenväxten sjögull. Ansökan skickas in till EU-kommissionen i början av oktober. Sjögull finns för närvarande i de delar av Mälaren som ligger inom länet samt i Arbogaån.

I dagsläget vet man inte vilka arter som kommer att tas med på unionsförteckningen eller på den nationella listan. Frågan inställer sig då hur det är tänkt att arbetet ska fortsätta med de invasiva främmande arterna som varken tas med i unionsförteckningen eller i den nationella förteckningen. Det är också oklart om det går att prioritera dessa arter och rapportera in till övervakningssystemen. Om till exempel sjögull inte tas med på någon av listorna ifrågasätter vi möjligheten att arbeta vidare med att begränsa utbredningen och spridningen av arten.

I övrigt har Länsstyrelsen inga fler synpunkter att redovisa.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Håkan Wåhlstedt, beslutande naturvårdshandläggare Charlotta Kjellström, föredragande vattenvårdshandläggare Carolina Lind

Håkan Wåhlstedt

Charlotta Kjellström